

## Więcej amerykańskich sił specjalnych w państwach bałtyckich

Piotr Szymański

Pod koniec czerwca szef Dowództwa Operacji Specjalnych USA (USSOCOM) gen. Richard Clarke w towarzystwie szefa Dowództwa Operacji Specjalnych USA w Europie (SOCEUR) gen. Davida Tabora odwiedził Litwę, Łotwę i Estonię. Rozmowy dotyczyły m.in. wzmocnienia współpracy militarnej, rozbudowy infrastruktury wojskowej w państwach bałtyckich i ich udziału w operacjach zagranicznych oraz zagrożeń ze strony Rosji. Żołnierze sił specjalnych Stanów Zjednoczonych są stale (rotacyjnie) obecni w krajach bałtyckich od 2014/2015 r. Początkowo ich aktywności nie nagłaśniano. Zmieniło się to w ostatnich latach za sprawą coraz częstszych ćwiczeń oraz związanych z nimi inwestycji w infrastrukturę w bazie łotewskich sił specjalnych w Rydze (m.in. dwa lądowiska i magazyn amunicji, finansowane w połowie ze środków European Deterrence Initiative), z której będą mogli korzystać amerykańscy komandosi. Do tego doszło rozmieszczenie komórki sztabowej SOCEUR na region bałtycki w Estonii w styczniu 2021 r. (Baltic Region Special Operations Headquarters), wydzielonej z Dowództwa Operacji Specjalnych USA w Stuttgarcie. Jednym z jej zadań będzie wzmocnienie współpracy i ćwiczeń sił specjalnych w regionie obejmującym państwa bałtyckie, Danię, Norwegię, Polskę oraz Szwecję i Finlandię.

### Komentarz

- Siły specjalne Stanów Zjednoczonych w krajach bałtyckich koncentrują się na udziale w ćwiczeniach wojskowych oraz szkoleniu jednostek litewskich, łotewskich i estońskich. Siły specjalne tych państw są stosunkowo nowe, choć dysponują doświadczeniem operacyjnym z Afganistanu (siły specjalne Estonii są obecnie zaangażowane w Sahelu). Na Litwie sformowano je w 2002, a w Estonii – dopiero w 2012 r. Amerykańscy komandosi ćwiczą nie tylko ze swoimi bałtyckimi odpowiednikami, lecz także z poszczególnymi rodzajami sił zbrojnych Litwy, Łotwy i Estonii, jak również z ochotniczymi formacjami obrony terytorialnej i strażą graniczną. Ważnym celem tych ćwiczeń jest wzmacnianie zdolności państw bałtyckich do zwalczania rosyjskich działań dywersyjnych we współpracy z siłami specjalnymi USA. Amerykanie podnoszą też swoje zdolności do reagowania na terytorium państw bałtyckich poprzez m.in. ćwiczenia desantów powietrznych (z wykorzystaniem samolotów V-22 Osprey). Ponadto wspierają i zabezpieczają inne jednostki USA ćwiczące w tych krajach, np. podczas DEFENDER-Europe 21.
- W 2017 r. Stany Zjednoczone zrezygnowały z ciągłej rotacji sił wielkości kompanii w państwach bałtyckich, a stałą obecność wojskową gwarantują tam od tego czasu

sojusznicy europejscy i Kanada w ramach wielonarodowych grup bojowych NATO. US Army od 2017 r. zapewnia jednak rotację pododdziału śmigłowców na Łotwie oraz – od 2019 r. – batalionu pancernego na Litwie. Wchodzą one w skład odpowiednio Pancernych Brygadowych Grup Bojowych i Brygady Lotnictwa Bojowego amerykańskich wojsk lądowych rotujących na wschodniej flance NATO. Ponadto USA konsekwentnie podnoszą zaangażowanie swoich sił specjalnych na Litwie, Łotwie i w Estonii. Waszyngton zapewnia też największy wkład w ćwiczenia wojskowe w tych krajach. Najistotniejszymi i najszerzej zakrojonymi manewrami lądowymi w państwach bałtyckich do roku 2018 były amerykańskie ćwiczenia Saber Strike. Od 2020 r. ich rolę przejęły ćwiczenia DEFENDER-Europe, rozgrywane tam częściowo (np. desant powietrzny i ćwiczenia artyleryjskie sił USA w Estonii w 2021 r.). Najważniejsze amerykańskie ćwiczenia komponentu morskiego na Morzu Bałtyckim to Baltops, w czasie których USA organizowały operacje desantu morskiego w państwach bałtyckich. Uzupełniają je regularne ćwiczenia US Air Force (w tym z udziałem bombowców strategicznych) i dyslokacje samolotów A-10, F-15 i F-16 do Estonii. Ćwiczenia wojskowe USA w regionie oraz ćwiczenia narodowe stopniowo integrowano tak, by symulować połączoną operację obrony wschodniej flanki NATO, w tym krajów bałtyckich, w konflikcie o wysokiej intensywności. Stany Zjednoczone odgrywają przewodnią rolę w tych działaniach, niemniej stopniowo rosło też zaangażowanie europejskich sojuszników, w szczególności Wielkiej Brytanii i Niemiec. W przeciwieństwie do USA NATO nie organizowało dotąd dużych ćwiczeń obrony zbiorowej państw bałtyckich, z wyjątkiem przerzutu sił szybkiego reagowania NATO (VJTF) na Litwę w 2020 r. w ramach manewrów Brilliant Jump.